

Δημόσια παρέμβαση της Ο.Τ.Ο.Ε.

**ΕΝΑ ΝΕΟ ΠΛΑΙΣΙΟ
ΓΙΑ ΤΟ ΡΟΛΟ
ΤΟΥ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ**

Νοέμβριος 2012

Το "στίγμα" της δημόσιας παρέμβασης της ΟΤΟΕ

 Δεν μιλάμε απλά για πολιτικές διαχείρισης της οικονομικής κρίσης. Δίνουμε το στίγμα της αναγκαίας αλλαγής πολιτικών και πλαισίου, για μια νέα λειτουργία του Χρηματο-Πιστωτικού συστήματος. Για να σπάσει ο φαύλος κύκλος ανατροφοδότησης της τραπεζικής από τη δημοσιονομική κρίση και αντιστρόφως. Για την εγκαθίδρυση δημοκρατικών θεσμών διαφάνειας, εποπτείας και λογοδοσίας στο Χ/Π σύστημα.

 Δεν μιλάμε, απλά, για ανακεφαλαιοποίηση, αναχρηματοδότηση ή αναδιοργάνωση του Χ/Π συστήματος. Μιλάμε για ένα νέο πλαίσιο που αφορά στο ρόλο και την λειτουργία του.

 Δεν μιλάμε, απλά, για τη διάσωση των τραπεζών. Μιλάμε για την διάσωση της κοινωνίας και την αντιμετώπιση των αναγκών της.

 Δεν μιλάμε, απλά, για βιώσιμες τράπεζες. Μιλάμε για τον αναγκαίο ρόλο του Χ/Π συστήματος στην ανάταξη της ελληνικής οικονομίας και τη συμβολή του στην ανάπτυξη σε νέες βάσεις.

 Δεν μιλάμε, απλά, για την αναγκαία επανεκκίνηση της οικονομίας. Μιλάμε για τη δημιουργία ευκαιριών οικονομικής και κοινωνικής ανέλιξης, που να μειώνει τις ανισότητες, να δημιουργεί εγχώρια προστιθέμενη αξία και θέσεις εργασίας, με ενίσχυση της παραγωγικότητας και με άμεση στήριξη της εγχώριας παραγωγής.

“

Πριν λίγες μέρες εκδόθηκε πράξη του Υπουργικού Συμβουλίου που ρυθμίζει θέματα κεφαλαιακής ενίσχυσης των πιστωτικών ιδρυμάτων. Όλες αυτές οι ρυθμίσεις και οι σχετικές πράξεις δεν προβλέπουν, δεν σχεδιάζουν και κυρίως δεν εξηγούν πως θα είναι το νέο τραπεζικό σύστημα, ποια θα είναι η παρέμβαση και ο ρόλος του κράτους σε αυτό, πόσο ελληνικό θα είναι, ποιος θα είναι ο ρόλος των ανθρώπων - εργαζομένων σε αυτό, με ποια μέθοδο και βάσει ποιών προτεραιοτήτων θα δράσει, προκειμένου να στηρίξει την οικονομική αναστήλωση, την ανάπτυξη της χώρας και τη στήριξη των κοινωνικών αναγκών. Από αυτή την άποψη οι επιλογές παρ' ότι μοιάζουν οικονομικο -τεχνοκρατικές, είναι ξεκάθαρα πολιτικές και απόλυτα συνδεδεμένες με τις θυσίες και τα βάρη που αναλαμβάνει η ελληνική κοινωνία. Και αυτή, πιστεύουμε ότι είναι η μεγαλύτερη πολιτική και κοινωνική ευθύνη που έχει το Ελληνικό Κοινοβούλιο και η Ελληνική Κυβέρνηση απέναντι στον ελληνικό λαό. Επομένως για να βρεθεί μια μόνιμη, σταθερή και βιώσιμη λύση, δεν υπάρχει άλλη εναλλακτική επιλογή από την πλήρη τραπεζική μεταρρύθμιση και τη λειτουργία του τραπεζικού συστήματος με γνώμονα όχι μόνο τη βελτίωση δεικτών και κερδών αλλά και τη στήριξη της εθνικής οικονομίας και της κοινωνίας, που πρέπει να αποτελεί τον κεντρικό στόχο της πολιτικής και οικονομικής στρατηγικής της χώρας. ”

A. Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ: ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΝΟΠΟΙΗΣΗ.

Με τον όρο "τραπεζική ενοποίηση" εννοούμε τις προτάσεις που έχουν κατατεθεί σε ευρωπαϊκό επίπεδο, για την αντιμετώπιση της κρίσης των χρηματαγορών και των κρατών, με στόχο μία κεντρική κοινή και υπεύθυνη στάση για τις καταθέσεις, την εποπτεία του χρηματοπιστωτικού συστήματος και τα πάσης φύσεως μέτρα διάσωσης των πιστωτικών ιδρυμάτων.

Σύμφωνα με αυτές τις προτάσεις, σχεδιάζεται:

- ✘ Να δημιουργηθεί μία κεντρική υπηρεσία για την εποπτεία του χρηματοπιστωτικού συστήματος, η οποία να μπορεί να αποφασίζει μόνη της, για όλα τα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- ✘ Να εξασφαλισθεί η δυνατότητα παροχής βοήθειας από το ταμείο χρηματοπιστωτικής σταθερότητας (ESM), απ' ευθείας στις τράπεζες που αντιμετωπίζουν προβλήματα - αντί να μεσολαβούν τα κράτη, συμπαρασύροντας, στην προσπάθεια διάσωσης των τραπεζών τους, ολόκληρες τις οικονομίες τους με τη διεύρυνση των χρεών τους.
- ✘ Να υπάρξει ενιαία και πανευρωπαϊκή εγγύηση των καταθέσεων στις τράπεζες.

Τόσο η Γαλλία, όσο και η Κομισιόν, τάσσονται υπέρ μίας μεγάλης τραπεζικής ενοποίησης - όπου όλες οι ευρωπαϊκές τράπεζες θα ευρίσκονται υπό την εποπτεία της ΕΚΤ. Η ΕΚΤ θα ενεργεί με τη βοήθεια των εθνικών εποπτικών αρχών και των κεντρικών τραπεζών της κάθε χώρας. Όμως η τελική απόφαση θα ανήκει στην ΕΚΤ, γεγονός που σημαίνει μεταξύ άλλων πως η ΕΚΤ θα έχει το δικαίωμα να αποφασίζει το κλείσιμο μίας τράπεζας, σε οποιαδήποτε ευρωπαϊκή χώρα, εάν και όταν το κρίνει απαραίτητο.

Αντίθετα, η Γερμανία τάσσεται υπέρ μίας μικρής τραπεζικής ενοποίησης, όπου η ΕΚΤ θα έχει την εποπτεία των 25 μεγαλύτερων εμπορικών ευρωπαϊκών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, με την αιτιολογία ότι η ΕΚΤ δεν θα είχε τη δυνατότητα να τα επιβλέπει όλα (περί τα 6.000). Η πραγματική αιτία είναι, ωστόσο, η άρνηση της Γερμανίας να επιτρέψει τον έλεγχο του δικού της χρηματοπιστωτικού συστήματος, επειδή στην επικράτειά της, όπως και στην Ισπανία, υπάρχουν πολλές σχεδόν χρεοκοπημένες τράπεζες τοπικής εμβέλειας, οι οποίες έχουν τεράστιες ανάγκες αύξησης των κεφαλαίων τους.

Όπως ήδη μας έχει διδάξει η τρέχουσα κρίση της Ευρωζώνης, μία νομισματική Ένωση δεν μπορεί να λειτουργήσει εντελώς αποκεντρωμένα,

επειδή δημιουργούνται μεγάλες ανισορροπίες στο εσωτερικό της, οι οποίες είναι αδύνατον να ελεγχθούν μόνο με μέτρα λιτότητας.

Η τραπεζική ένωση ορίζεται ουσιαστικά σαν ένα είδος κυκλοφοριακού συστήματος, το οποίο είναι απαραίτητο για την επιβίωση της Ε.Ε. Όταν δημιουργούνται "δομικές ανισορροπίες" όπως, για παράδειγμα, εμπορικά πλεονάσματα στη Γερμανία, με αντίστοιχα ελλείμματα στην Ελλάδα, τότε χρειάζεται η τραπεζική ενοποίηση, για να μπορέσουν να ελεγχθούν οι χρηματικές ροές.

Εάν υπήρχε μία μεγάλη τραπεζική ενοποίηση, τότε δεν θα έπαιζε κανένα ρόλο η εθνικότητα της κάθε τράπεζας - οπότε δεν θα αναφερόμαστε σε ελληνικές ή γερμανικές τράπεζες, αλλά σε τράπεζες στην Ελλάδα και στη Γερμανία.

“ η ολοκληρωμένη Ευρωπαϊκή τραπεζική ενοποίηση, με την αναγκαία κοινή εγγύηση καταθέσεων, αποτελεί ίσως το σημαντικότερο μέτρο για την αντιμετώπιση της κρίσης χρέους.

”

Στην περίπτωση αυτή, δεν θα υπήρχε κανένας λόγος να απορρίψει μία τράπεζα στο Βερολίνο, ένα δάνειο σε μία τράπεζα στην Αθήνα, αφού μία τραπεζική ένωση είναι αναμφίβολα μία ένωση αμοιβαίας μεταφοράς κεφαλαίων, όπου οι χώρες με ισχυρές τράπεζες είναι υπεύθυνες για τις χώρες με αδύναμες τράπεζες, όπως συμβαίνει σήμερα σε εθνικό επίπεδο. Δηλαδή, εάν τυχόν συμβεί κάτι σε μία τράπεζα με έδρα την Ελλάδα, δεν θα υποχρεωθεί να τη βοηθήσει το ελληνικό δημόσιο, αλλά η ΕΚΤ - όπως εάν συμβεί κάτι σε μία τράπεζα στην Κρήτη σήμερα, δεν είναι υπεύθυνη η περιφέρεια, αλλά το Ελληνικό δημόσιο.

Αντίθετα, εάν δεν αποφασισθεί η μεγάλη τραπεζική ενοποίηση, αλλά μόνο η εποπτεία των 20-25 μεγαλύτερων ευρωπαϊκών τραπεζών από την ΕΚΤ (όπως για παράδειγμα της Deutsche Bank, της ΕΤΕ κλπ.), χωρίς να υπάρξει μία ευρωπαϊκή εγγύηση όλων των καταθέσεων, τότε θα έχουμε ένα ακόμη ατελέσφορο γραφειοκρατικό βήμα. Οι γερμανικές τράπεζες θα συνέχιζαν, λ.χ., να μην δανείζουν τις ελληνικές, επειδή οι τελευταίες θεωρούνται συγκριτικά λιγότερο ασφαλείς.

Για τους παραπάνω λόγους, η ΟΤΟΕ θεωρεί πως η ολοκληρωμένη Ευρωπαϊκή τραπεζική ενοποίηση, με την αναγκαία κοινή εγγύηση καταθέσεων, αποτελεί ίσως το σημαντικότερο μέτρο για την αντιμετώπιση της κρίσης χρέους, περισσότερο επειγόν ακόμη και από τα ευρωμόλογα, επειδή τα πακέτα στήριξης, οι "ενέσεις" ρευστότητας και οι αγορές ομολόγων από την ΕΚΤ, είναι αδύνατον από μόνες τους να καταπολεμήσουν μακροπρόθεσμα τα προβλήματα της Ευρωζώνης, οδηγώντας την στην έξοδο από το τούνελ της κρίσης.

Μια ακόμα σημαντική διάσταση είναι το ποιός θα χρηματοδοτήσει την ανακεφαλαιοποίηση των Τραπεζών, ο ESM ή το Ελληνικό Δημόσιο.

Εαν οι Τράπεζες ανακεφαλαιοποιηθούν απευθείας από τον ESM, δεν υπάρχει επιβάρυνση του δημόσιου χρέους, αλλά οι Τράπεζες τίθενται άμεσα υπό τον έλεγχο των πιστωτών, που μπορούν να μεταβιβάσουν τις μετοχές τους οπουδήποτε, κατά προτίμηση σε δικές τους ενδιαφερόμενες Τράπεζες.

Ακόμα όμως και σε συνθήκες παγκοσμιοποίησης, ο αφελληνισμός των Τραπεζών της χώρας μας μπορεί να έχει σοβαρές συνέπειες για το μέλλον και τις προοπτικές της εθνικής οικονομίας. Ουσιαστικά, σημαίνει κατά προτεραιότητα πιστώσεις και διευκολύνσεις στους ξένους επενδυτές και κλειστές στρόφιγγες για τις ελληνικές επιχειρήσεις ή για τις ελληνικές αναπτυξιακές προτεραιότητες, με σοβαρό κίνδυνο να κλείσουν, αντί να επεκταθούν, οι επενδυτικές ευκαιρίες για τους αυτόχθονες επενδυτές.

Εαν, αντίθετα, οι Τράπεζες ανακεφαλαιοποιηθούν με επιβάρυνση του Δημόσιου Χρέους μέσω του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (ΤΧΣ), το Δημόσιο, μετά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου, θα μπορεί να ανακτήσει τα κεφάλαιά του, με συμφέρουσα διάθεση των μετοχών που θα κατέχει, σε Έλληνες ή ξένους επενδυτές. Βέβαια, ούτε στο σενάριο αυτό εκλείπει ο κίνδυνος ελέγχου του Τραπεζικού συστήματος από ξένα συμφέροντα.

Ο κίνδυνος αυτός θα ελλοχεύει, εάν το ΤΧΣ παραμείνει "αφεντικό" της διαδικασίας ανακεφαλαιοποίησης-εξυγίανσης- επαναπώλησης των Τραπεζών, χωρίς δυνατότητα παρέμβασης της Ελληνικής Κυβέρνησης και χωρίς το Ελληνικό Δημόσιο να έχει τον έλεγχο ανάκτησης των κεφαλαίων και συμφέρουσας διάθεσης των μετοχών που του αναλογούν.

Είναι γνωστό πως όποιος ελέγχει το τραπεζικό σύστημα μιας χώρας, ελέγχει τον αιμοδότη της ανάπτυξης και των επιλογών της για το μέλλον.

Γι' αυτό, τα υπέρ και τα κατά του κάθε σεναρίου ανακεφαλαιοποίησης, θα πρέπει να συζητηθούν και να σταθμιστούν με προσοχή, αφού επηρεάζουν συνολικότερα το μέλλον της οικονομίας, την κατεύθυνση της ανάπτυξης και την κοινωνική συνοχή.

“

τα υπέρ και τα κατά του κάθε σεναρίου ανακεφαλαιοποίησης, θα πρέπει να συζητηθούν και να σταθμιστούν με προσοχή.

”

B. ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

1. ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

**“
το άκρως αρνητικό στοιχείο είναι ότι, η ενίσχυση των τραπεζών δεν θα καλύψει όλες τις ελληνικές τράπεζες που συμμετείχαν στο PSI, αλλά μόνο όσες η Τράπεζα της Ελλάδος έχει επιλέξει ως 'συστημικές' τράπεζες.**

”

Ο όρος ανακεφαλαιοποίηση, χαρακτηρίζει τη στήριξη των πιστωτικών ιδρυμάτων με δανειακά κεφάλαια που θα δοθούν στις τράπεζες, μέσω αύξησης του δημοσίου χρέους, έναντι αποζημίωσης, ή ως κίνητρα για την εθελοντική συμμετοχή τους στο PSI, του Μαρτίου του 2012.

Ο στόχος είναι μέχρι το τέλος του 2012 τα ελάχιστα βασικά εποπτικά κεφάλαια (Core Tier I) των 'συστημικών' τραπεζών να ανέλθουν τουλάχιστον στο 9% του σταθμισμένου ενεργητικού τους. Κι' αυτό είναι απαραίτητο προκειμένου να μπορούν οι τράπεζες να αντλούν ρευστότητα από το Ευρωσύστημα.

Σημειώνεται ότι τα ομόλογα EFSF ύψους 18 δισ. ευρώ που χορήγησε το ΤΧΣ σε ETE (7,3δισ), Alpha (1,9δισ), Eurobank (3,97δισ) και Πειραιώς (4,7δισ) τον Μαιο του 2012, δόθηκαν ώστε να ανέλθει ο συνολικός δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας τουλάχιστον στο 8%.

Το ποσό με το οποίο θα ανακεφαλαιοποιηθούν οι τράπεζες, θα περιλαμβάνει επιπλέον και το ύψος των κεφαλαίων που καλύπτουν, σύμφωνα με το πόρισμα της Blackrock (με στοιχεία τέλους του 2011) τα επισφαλή τους δάνεια. Δε θα πρέπει ωστόσο να μας διαφεύγει ότι εκτός από την μέχρι τώρα μη δημοσιοποίηση του ελέγχου, δεν έχει γίνει και επικαιροποίηση αυτής της έρευνας, καθώς οι υφιστάμενες πολιτικές, όσο εφαρμόζονται, οδηγούν σε μεγαλύτερες επισφάλειες. Συνεπώς δεν είναι καθόλου βέβαιο ότι επαρκούν τα συμφωνηθέντα ποσά(50 δισ) για την ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών.

Το άκρως αρνητικό στοιχείο είναι ότι, η παραπάνω ενίσχυση των τραπεζών δεν θα καλύψει όλες τις ελληνικές τράπεζες που συμμετείχαν στο PSI, αλλά μόνο όσες η Τράπεζα της Ελλάδος έχει επιλέξει ως 'συστημικές' τράπεζες.

Ειδικότερα, η επιλογή της ενίσχυσης μόνο 3 συστημικών τραπεζών στην Ελλάδα, έγινε με το σύστημα αξιολόγησης C.A.M.E.L.S . Το σύστημα αυτό χρησιμοποιήθηκε για πρώτη φορά σε αμερικανικές τράπεζες πριν 30 περίπου χρόνια. Αποδεικνύει τη μελλοντική αυτονομία του πιστωτικού ιδρύματος σε κεφάλαια, στηριζόμενο σε παλαιού τύπου μοντέλα και αριθμοδείκτες, τα οποία απέτυχαν στην πρόγνωση και πρόβλεψη της παρούσας χρηματοπιστωτικής κρίσης. Τέτοια συστήματα αξιολόγησης τραπεζών, δεν απέδωσαν καθόλου ικανοποιητικά, ώστε να αποτρέψουν τις παρούσες αναταράξεις στο τραπεζικό σύστημα.

Το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (Τ.Χ.Σ) είναι ο επίσημος χρηματοδότης της ανακεφαλαιοποίησης με κεφάλαια 50δισ ευρώ(Π.Ν.Π. ΦΕΚ Α94/2012), τα οποία λαμβάνει από το Ελληνικό Δημόσιο.

Σύμφωνα με τους πρόσφατους Νόμους που ψήφισε η Βουλή, είναι Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου. Αποφασίζει για τα ποσά που θα διατεθούν στις ανακεφαλαιοποιήσεις των τραπεζών και διοικείται, σύμφωνα με το καταστατικό του, χωρίς την παρέμβαση του Δημοσίου και χωρίς καμία λογοδοσία σε αυτό.

Τα κεφάλαια που θα δοθούν από το ΤΧΣ προς τις τράπεζες, για την ενίσχυση της κεφαλαιακής τους επάρκειας (με κοινές μετοχές μετά ψήφου), είναι δανεικά - μεταβατικά και θα πρέπει να επιστραφούν. Όμως οι Τράπεζες έχουν ανάγκη από αύξηση των κεφαλαίων τους με μετρητά (λ.χ. με αύξηση κεφαλαίων από τους μετόχους) και όχι απλά με "μεταβατικά" κεφάλαια, εάν θέλουμε να εξυγιανθούν πραγματικά και όχι λογιστικά.

Το ΤΧΣ δεν ανήκει στον δημόσιο τομέα. Διαθέτει διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια και λειτουργεί σύμφωνα με τους κανόνες της ιδιωτικής οικονομίας. Ο αμιγώς ιδιωτικός χαρακτήρας του Ταμείου δεν αναιρείται από την κάλυψη του συνόλου του κεφαλαίου του από το Ελληνικό Δημόσιο! Συνεπώς, ακόμα και αν μια τράπεζα ενταχθεί στο συγκεκριμένο Ταμείο, δεν σημαίνει ότι κρατικοποιείται, ούτε τελεί υπό τον έλεγχο του Δημοσίου.

Για την ανακεφαλαιοποίηση των θεωρούμενων ως "συστημικών" Τραπεζών, η τρoίκα ΔΝΤ-ΕΕ-ΕΚΤ θέτει ως προϋπόθεση:

- ✘ την ευρεία αναδιάρθρωση και εξυγιάνσή τους, μέσω της συγχώνευσης με άλλες, θεωρούμενες μη συστημικές, ώστε να δημιουργηθεί ένας πυλώνας "3 μεγάλων" στον κλάδο,
- ✘ την επιλεκτική εκποίηση/εκκαθάριση των δραστηριοτήτων λοιπών, μη θεωρούμενων βιώσιμων Τραπεζών (διαχωρισμό σε bad και bridge - good - bank).

Εφόσον στην προωθούμενη ανακεφαλαιοποίηση εμπλέκεται δημόσιος δανεισμός, συνεπώς δημόσιο χρήμα, η ΟΤΟΕ πιστεύει πως για λόγους διαφάνειας τα κριτήρια διάκρισης των συστημικών από τις μη συστημικές Τράπεζες, των βιώσιμων αυτοτελώς Τραπεζών ή και των επιμέρους δραστηριοτήτων τους από τις μη βιώσιμες, όπως και οι επιμέρους επιδόσεις των αντίστοιχων πιστωτικών ιδρυμάτων, θα έπρεπε να είναι γνωστά. Από όσο γνωρίζουμε, δεν είναι.

Η ανακεφαλαιοποίηση των Τραπεζών είναι το έναυσμα -και η αφορμή- για τη διαμόρφωση 3 τραπεζικών ομίλων-"συστημικών πρωταγωνιστών" στον τραπεζικό κλάδο (πιθανότατα όμιλος ΕΤΕ-Eurobank, Alpha-Εμπορικής, Πειραιώς-Αγροτικής-Γενικής). Αυτή προωθείται με αλληπάλληλες - και μάλλον βεβιασμένες- εξαγορές και συγχωνεύσεις.

Για παράδειγμα το Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο (τράπεζα δημοσίου συμφέροντος) κρίθηκε ως μη βιώσιμο με απόφαση της Τράπεζας της Ελλάδος και με επίκληση του συστήματος αξιολόγησης C.A.M.E.L.S - χωρίς μάλιστα να δημοσιευτούν τα εν λόγω στοιχεία - όταν υπάρχει έγκυρη και επίσημη οικονομοτεχνική μελέτη που βεβαιώνει το αντίθετο και οι οικο-

“

εφόσον στην προωθούμενη ανακεφαλαιοποίηση εμπλέκεται δημόσιος δανεισμός, συνεπώς δημόσιο χρήμα, τα κριτήρια διάκρισης των συστημικών από τις μη συστημικές Τράπεζες, θα έπρεπε να είναι γνωστά.

”

“
η ΟΤΟΕ αντιπροτείνει ένα νέο εθνικό σχέδιο για το χρηματοπιστωτικό σύστημα, με διαφάνεια και με καθορισμένους οικονομοτεχνικούς και κοινωνικούς όρους, που θα αξιοποιεί τις πραγματικές δυνατότητες όλων των τραπεζών.
 ”

νομικοί δείκτες του ΤΤ είναι κατά πολύ καλύτεροι από τους δείκτες των "συστημικών" τραπεζών που κρίθηκαν ως βιώσιμες...

Το ερώτημα είναι, κατά πόσον οι εξελίξεις αυτές αποτελούν μια ώριμη, ελεύθερη και καλά σχεδιασμένη από τις αντίστοιχες διοικήσεις των συγχωνευόμενων επιχειρήσεων, επιθετική κίνηση αναδιάταξης, όπως θα μπορούσε να συμβεί -αλλά δεν συνέβη...- στη φάση της ανάπτυξης ή αντίθετα, μια αμυντική κίνηση συνένωσης δυνάμεων, ως προϋπόθεση για την ανακεφαλαιοποίηση και τον συγκεντροποιημένο έλεγχο των Τραπεζών, μέσω του ΤΧΣ, της ΤτΕ και της ΕΚΤ.

Οι περισσότεροι αναλυτές θα στοιχημάτιζαν στο δεύτερο...

Σ' αυτή την καταναγκαστική ανακατανομή πόρων και εξουσίας, που επιχειρείται με όχημα την ανακεφαλαιοποίηση του Τραπεζικού συστήματος, συχνά με επιλεκτικές μεθοδεύσεις, που πλήττουν την πίστη και την φερεγγυότητά του, η ΟΤΟΕ αντιπροτείνει ένα νέο εθνικό σχέδιο για το χρηματοπιστωτικό σύστημα, με διαφάνεια και με καθορισμένους οικονομοτεχνικούς και κοινωνικούς όρους, που θα αξιοποιεί τις πραγματικές δυνατότητες όλων των τραπεζών χωρίς αποκλεισμούς που υπακούουν σε μεθοδεύσεις.

2. ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΣΤΙΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ

Στο τραπεζικό σύστημα πρέπει αφ' ενός να αποτρέπεται η δημιουργία μονοπωλιακών δομών, αφετέρου να διατηρείται η παρουσία του Δημοσίου, στο πλαίσιο μίας μικτής οικονομίας, όπου κράτος και ιδιώτες έχουν ισότιμη και ανταγωνιστική παρουσία.

Η ΟΤΟΕ πιστεύει ότι η χώρα οφείλει να διαθέτει ένα τραπεζικό σύστημα που να καλύπτει πρωτίστως τις εθνικές αναπτυξιακές ανάγκες, προτεραιότητες και επιλογές.

Γι' αυτό πρέπει να αποτελείται από δύο ισχυρούς, ανταγωνιστικούς τραπεζικούς πυλώνες:

1. Μία δημόσια τράπεζα επενδύσεων, κατά το παράδειγμα της γερμανικής KfW, με στόχο την παροχή αναπτυξιακών δανείων. Επίσης, μία Δημόσια Εταιρεία Αξιολόγησης, για να διευκολύνεται η έγκριση δανείων προς τις επιχειρήσεις και η έκδοση ομολόγων εκ μέρους τους, έτσι ώστε να δημιουργηθούν υγιείς συνθήκες χρηματοδότησης της ανάπτυξης στην Ελλάδα.

2. Ισχυρές εμπορικές τράπεζες, τράπεζες ειδικού σκοπού (Ταμειυτήρια, όπως υπάρχουν σε όλη την Ευρώπη) και τοπικού ενδιαφέροντος, περιφερειακές τράπεζες, στις οποίες συμπεριλαμβάνονται και οι τράπεζες όπου ο βασικός μέτοχος είναι τα ασφαλιστικά ταμεία.

3. ΕΞΙΣΟΡΡΟΠΗΤΙΚΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΣΤΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

Σήμερα, η ανακεφαλαιοποίηση των Τραπεζών γίνεται υπό την εποπτεία της Τράπεζας της Ελλάδος και κυρίως του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας, που θα παραμείνει για μια 5ετία (30/6/2017), το πραγματικό "αφεντικό" του όλου εγχειρήματος, χωρίς να υπόκειται στον έλεγχο ή στις πολιτικές, οικονομικές επιλογές της Ελληνικής Κυβέρνησης.

Όπως προκύπτει από το Καταστατικό της, η ΤτΕ δεν τελεί υπό κρατικό έλεγχο. Λειτουργεί ως ΑΕ με ιδιωτικοοικονομικά κριτήρια (μία από τις δύο κεντρικές τράπεζες παγκοσμίως που είναι εισηγμένες στο χρηματιστήριο...).

Σύμφωνα με τους Νόμους που ψήφισε η Βουλή (Ν.3864/2010, 4021/2011, 4051/2012, 4079/2012) η ΤτΕ, εκτός από την εποπτεία και τον έλεγχο των τραπεζών που δραστηριοποιούνται στην ελληνική επικράτεια, αποφασίζει επί πλέον για το ποιες τράπεζες είναι αυτοδύναμα βιώσιμες και δίδει τις απαραίτητες βεβαιώσεις, με τις οποίες οι τράπεζες ανακεφαλαιοποιούνται από το Τ.Χ.Σ., ποιες θα χωριστούν σε bridge και bad banks, καθώς και σε ποια πιστωτικά ιδρύματα θα μεταβιβασθούν τα υγιή στοιχεία των εκκαθαριζόμενων τραπεζών.

Στο πρόσφατο παράδειγμα της τράπεζας Πειραιώς, όπου τα υγιή στοιχεία της ΑΤΕ μεταβιβάστηκαν ουσιαστικά άνευ τιμήματος, με τα υπόλοιπα να οδηγούνται σε μία bad bank (και όπως υπολογίζεται, θα κοστίσουν στους Έλληνες φορολογουμένους πάνω από 10 δις €), η ουσιαστική παρεμβατική λειτουργία της ΤτΕ, είναι εμφανέστατη.

Η Ο.Τ.Ο.Ε πιστεύει ότι, η ισχύς της οικονομίας μίας χώρας εξασφαλίζεται όταν έχει εύρωστη, συγκροτημένη και επαρκή παραγωγική βάση, ελέγχει το τραπεζικό της σύστημα και την κεντρική της τράπεζα, και δεν εξαρτάται από οτιδήποτε θα μπορούσε να σταματήσει τη ροή κεφαλαίων. Γι' αυτό, η δυνατότητα ευρύτερων παρεμβάσεων εκ μέρους της κυβέρνησης είναι ζωτικής σημασίας. Σε διαφορετική περίπτωση, αυξάνονται οι πάσης φύσεως κίνδυνοι. Στα πλαίσια αυτά, οι τράπεζες πρέπει να ελέγχονται με συγκεκριμένο τρόπο από την κάθε χώρα, με στόχο, μεταξύ άλλων:

- (α) την αποφυγή εκ μέρους τους αθέμιτων πρακτικών εις βάρος της οικονομίας, της υγιούς επιχειρηματικότητας, των κοινωνικών αναγκών,
- (β) την αποτροπή εκχώρησης κρίσιμων εθνικών αρμοδιοτήτων οικονομικής πολιτικής για την ανάπτυξη της χώρας,
- (γ) την παροχή επαρκούς ρευστότητας (δανείων) στις επιχειρήσεις και στα νοικοκυριά της χώρας, με σωστή εκτίμηση του εκάστοτε αναλαμβανόμενου κινδύνου και των παρεχόμενων εγγυήσεων,
- (δ) τη διατήρηση των θέσεων εργασίας.

“
η ισχύς της οικονομίας μίας χώρας εξασφαλίζεται όταν έχει εύρωστη, συγκροτημένη και επαρκή παραγωγική βάση, ελέγχει το τραπεζικό της σύστημα και την κεντρική της τράπεζα, και δεν εξαρτάται από οτιδήποτε θα μπορούσε να σταματήσει τη ροή κεφαλαίων.
”

4. ΥΙΟΘΕΤΗΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ ΣΤΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

Η παγκόσμια χρηματοπιστωτική αποσταθεροποίηση, που ξεκίνησε από την αγορά ενυπόθηκων στεγαστικών δανείων των ΗΠΑ και συνεχίζει με την κρίση δημόσιου χρέους και την τραπεζική κρίση της Ευρωζώνης, καθιστά απαραίτητη την ανάπτυξη ενός ευρύτερου δημόσιου διαλόγου για τη συμπεριφορά και τη λειτουργία του χρηματοπιστωτικού συστήματος σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο.

Η ΟΤΟΕ θεωρεί το μετασχηματισμό του χρηματοπιστωτικού συστήματος, με κριτήριο τη συμβολή του στην οικονομική και την κοινωνική ανάπτυξη της χώρας, ζωτικής σημασίας για το μέλλον της ελληνικής οικονομίας.

Ο στόχος αυτός μπορεί να επιτευχθεί εάν:

α) το τραπεζικό σύστημα λειτουργεί ως θεσμός χρηματοδότησης της ανάπτυξης του κεφαλαιακού αποθέματος της οικονομίας.

β) η λειτουργία του τραπεζικού συστήματος ενισχύει τη σταθερότητα της χρηματοπιστωτικής δομής της ελληνικής οικονομίας και των βασικών τομέων της, δηλαδή νοικοκυριά, επιχειρήσεις και δημόσιο τομέα. Η ανάπτυξη του κεφαλαιακού αποθέματος και η χρηματοπιστωτική σταθερότητα της οικονομίας αποτελούν μείζονες προϋποθέσεις για τη διατηρησιμότητα του βιοτικού επιπέδου της ελληνικής κοινωνίας.

Στην βάση αυτή η ΟΤΟΕ θεωρεί αναγκαίο να υπάρξουν παρεμβάσεις στα ακόλουθα πεδία:

- Αποδέσμευση της τραπεζικής πολιτικής από ιδεοληψίες που παράγει η πίστη στην αυτορρυθμιστική δυνατότητα των αγορών χρήματος και κεφαλαίου και του ρόλου των τραπεζών ως αυτόματων μηχανισμών ανακατανομής της αποταμίευσης στις πιο αποτελεσματικές (με ποια κριτήρια άραγε,) επενδυτικές δραστηριότητες. Στις περισσότερες οικονομίες, οι τράπεζες είναι επιχειρήσεις που συνήθως χρησιμοποιούν τη διαθέσιμη ρευστότητα με στόχο την ενίσχυση της κερδοφορίας τους μέσω κερδοσκοπικών συναλλαγών.

- Ρήτρα διοχέτευσης ρευστότητας προς παραγωγικές επενδύσεις με κριτήριο τις δημιουργούμενες θέσεις εργασίας, τις περιβαλλοντικές συνέπειες και τη χρήση νέων τεχνολογιών-καινοτομιών.

- Ρήτρα διοχέτευσης ρευστότητας σε παραγωγικές επενδύσεις, με καθαρό εξαγωγικό προσανατολισμό και με στόχευση στην διαρκή βελτίωση του εμπορικού ισοζυγίου, γεγονός που θα συμβάλει στη διατροφική και παραγωγική αυτάρκεια της Ελλάδας.

- Χρήση του εργαλείου της φορολογίας ανάλογα, με την κατανομή της ρευστότητας σε παραγωγικές ή κερδοσκοπικές δραστηριότητες και με τις δημιουργούμενες θέσεις εργασίας.

- Χρήση του εργαλείου της φορολογίας ανάλογα με το ρίσκο της διαχείρισης των assets/liabilities του κάθε τραπεζικού ιδρύματος.

“
Ο μετασχηματισμός του χρηματοπιστωτικού συστήματος, με κριτήριο τη συμβολή του στην οικονομική και την κοινωνική ανάπτυξη της χώρας, είναι ζωτικής σημασίας για το μέλλον της Ελληνικής οικονομίας.
 ”

- Διαχείριση του ενεργητικού ανάλογα με την πιστοληπτική δυνατότητα του δανειολήπτη και την εκτίμηση του συστημικού ρίσκου.
- Τριμερείς συμφωνίες (Κυβέρνηση, ΕΕΤ, ιδιωτικός τομέας) για τη χρηματοδότηση συγκεκριμένων κλάδων/δραστηριοτήτων αναπτυξιακής προτεραιότητας.

Επιπρόσθετα και εξειδικεύοντας για τις ανάγκες της κοινωνίας πρέπει να προβλέπονται τα εξής:

A. Στήριξη της αγοραστικής δύναμης των μεσαίων στρωμάτων και ενίσχυση των κοινωνικά ευάλωτων ομάδων.

→ Προστασία των δανειοληπτών και της πρώτης κατοικίας με αναχρηματοδότηση ληξιπροθέσμων οφειλών κυρίως ευάλωτων ομάδων πληθυσμού που πλήττονται ιδιαίτερα λόγω της συγκυρίας και έχουν προβλήματα αποπληρωμής, με λήψη ευνοϊκών μέτρων για την αποπληρωμή των δανείων τους (επιμήκυνση του χρόνου, μείωση της ελάχιστης μηνιαίας δόσης και άλλα μέτρα διευκόλυνσης).

→ Επιβολή κανόνων διαμόρφωσης των επιτοκίων δανεισμού χωρίς παραπλανητικούς όρους και ψιλά γράμματα που θα εξυπηρετήσουν πραγματικά το δανεισμό ιδιωτών και επιχειρήσεων,

→ Κατάργηση πανωτοκίων με ανώτατο όριο επιτοκίου για το τελικό ύψος των δανειακών απαιτήσεων,

→ Ανώτατο όριο επιτοκίων των πιστωτικών καρτών,

→ Νομοθετική κατάργηση όλων των χρεώσεων που έχουν κριθεί καταχρηστικές και παράνομες από τα δικαστήρια,

→ Κατάργηση των λεγομένων εισπρακτικών εταιρειών,

→ Ενίσχυση της ρευστότητας της πραγματικής οικονομίας μέσω του ΤΕΜΠΕ ή μέσω ειδικού Ταμείου αναχρηματοδότησης των επιχειρήσεων.

B. Στήριξη της πραγματικής οικονομίας και των Μικρο-Μεσαίων Επιχειρήσεων.

→ Ενίσχυση παραγωγικών κλάδων και περιοχών που πλήττονται ιδιαίτερα από την κρίση με στοχευμένα κίνητρα και χρηματοδότηση σε δραστηριότητες εξοικονόμησης ενέργειας και για την ανάκτηση της βιωσιμότητάς τους, με προϋπόθεση να διατηρήσουν και αν είναι δυνατόν να αυξήσουν την απασχόληση,

→ Ενίσχυση των φορέων Τ.Α. για την προώθηση περιφερειακών έργων και άμεση αξιοποίηση του ΕΣΠΑ με προτεραιότητα στα συγχρηματοδοτούμενα έργα (ΣΔΙΤ),

→ Χρησιμοποίηση πόρων της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων,

→ Στήριξη της επιχειρηματικότητας με απλούστευση των γραφειοκρατικών διαδικασιών και τη χρήση των νέων τεχνολογιών.

“

είναι αναγκαίο να υπάρξουν παρεμβάσεις για τη διοχέτευση ρευστότητας στην πραγματική οικονομία αλλά και για την αντιμετώπιση των αναγκών της κοινωνίας.

”

Γ. ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΚΑΙ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΤΩΝ ΔΟΜΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ. ΝΕΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΙΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ.

Η Ο.Τ.Ο.Ε. επισημαίνει την επιτακτική ανάγκη διαμόρφωσης μιας νέας αρχιτεκτονικής για το ρυθμιστικό πλαίσιο του Χρηματο-Πιστωτικού Συστήματος. Μιας αρχιτεκτονικής που να μπορεί να εγγυηθεί τη σταθερότητά του, και μέσω αυτής, τη σταθερότητα του οικονομικού συστήματος στο σύνολό του.

Η προωθούμενη σήμερα διαμόρφωση μεγάλων τραπεζικών ομίλων, που θα προσφέρουν μεγάλη ποικιλία χρηματοοικονομικών υπηρεσιών και προϊόντων, δεν αυξάνει μόνο το βαθμό συγκέντρωσης του τραπεζικού κλάδου. Τον καθιστά πιο πολύπλοκο, συνεπώς πιο δύσκολο να εποπτευθεί και να ελεγχθεί.

Παράλληλα, αυξάνει τον συστημικό κίνδυνο, αφού αυξάνονται δραματικά οι αρνητικές δημοσιονομικές, κοινωνικές και αναπτυξιακές συνέπειες από μια πιθανή δυσλειτουργία ενός μεγάλου τραπεζικού ομίλου και ενδεχομένως μιας κρίσης της φερεγγυότητάς του.

Ωστόσο, το σπάσιμο των τραπεζικών ομίλων σε μικρότερα τραπεζικά ιδρύματα δεν συνεπάγεται αυτόματα αποτελεσματικότερη εποπτεία και καλύτερο έλεγχο.

Γι' αυτό, η δημόσια συζήτηση δεν πρέπει να εστιάζει μόνο στο μέγεθος, αλλά και στη δομή των τραπεζών-τραπεζικών ομίλων και στις δραστηριότητες τους.

Μεγάλα ή μικρά τραπεζικά ιδρύματα (ιδιωτικά ή δημόσια) που αναπτύσσουν πολύπλοκα και σύνθετα χρηματοοικονομικά προϊόντα και αλληλοεξαρτώμενες χρηματοπιστωτικές δραστηριότητες δεν αποτελούν σε καμία περίπτωση εγγύηση για τη φερεγγυότητα και τη σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος.

Επειδή πρέπει να υπάρξει μία μόνιμη, σταθερή και αξιόπιστη λύση για το τραπεζικό σύστημα της χώρας μας, απαιτείται μία πλήρης τραπεζική μεταρρύθμιση.

Σε αυτό το πλαίσιο, οι παρακάτω προτάσεις της ΟΤΟΕ στοχεύουν:

1. Σ' ένα καλύτερο πλαίσιο εποπτείας του χρηματοπιστωτικού συστήματος, στο οποίο η Τράπεζα της Ελλάδος, θα συνεργάζεται με μία ειδική επιτροπή του Υπουργείου Οικονομικών, καθώς και με τη Διαρκή Επιτροπή Οικονομικών Υποθέσεων της Βουλής, χωρίς την επίκληση απόρρητων διαδικασιών και ελέγχων.

2. Στον αυστηρό έλεγχο των χρηματιστηριακών προϊόντων υψηλής πολυπλοκότητας και των παραγώγων, έτσι ώστε η ύπαρξή τους να εξυ-

“
η δημόσια
συζήτηση
δεν πρέπει
να εστιάζει
μόνο στο
μέγεθος,
αλλά και
στη δομή
των τραπε-
ζών-τραπε-
ζικών ομί-
λων και στις
δραστηριό-
τητες τους.”

πηρετεί αποκλειστικά την αντιστάθμιση των κινδύνων από τις συναλλαγές στην πραγματική οικονομία και όχι την χρηματοπιστωτική κερδοσκοπία.

3. Στην ανάγκη σαφούς διαχωρισμού των τραπεζών σε εμπορικές και επενδυτικές, έτσι ώστε να μην μπαίνουν σε κίνδυνο οι καταθέσεις των πολιτών και η βιωσιμότητα των εμπορικών Τραπεζών. Άλλα ιδρύματα θα προσφέρουν εμπορικές και άλλα επενδυτικές τραπεζικές υπηρεσίες. Είναι αναγκαίο να γίνει διαχωρισμός των δραστηριοτήτων που στηρίζουν το σύστημα πληρωμών και των δραστηριοτήτων χρηματοδότησης. Τα ιδρύματα που συμμετέχουν στο σύστημα πληρωμών της οικονομίας πρέπει να έχουν περιορισμούς στη διαχείριση του χαρτοφυλακίου τους, το οποίο θα μπορούσε να αφορά στη διακράτηση κρατικών ομολόγων και τοκοφόρων καταθέσεων στην κεντρική τράπεζα, ενώ δεν θα μπορούν να έχουν στο χαρτοφυλάκιό τους δικαιώματα από υποχρεώσεις νοικοκυριών και επιχειρήσεων.

4. Στη δημιουργία ενός ειδικού εγγυητικού κεφαλαίου από όλες τις τράπεζες (μέσω της φορολόγησης των χρηματοπιστωτικών συναλλαγών ή με άλλο πρόσφορο τρόπο), το οποίο θα έχει τη δυνατότητα διάσωσης τραπεζών και εγγύησης των καταθέσεων από τις ίδιες.

5. Στη σύσταση μίας επιτροπής ελέγχου τυχόν νοθεύσεων του ανταγωνισμού στον κλάδο, συμπεριλαμβανομένου και του κοινωνικού dumping.

6. Στον αναγκαίο εντατικό έλεγχο και την εποπτεία των υποχρεώσεων (liabilities) και των απαιτήσεων (assets) των επιμέρους θυγατρικών/ιδρυμάτων/ομίλων. Ο κάθε όμιλος θα πρέπει να αναπτύξει ένα δίκτυο εξειδικευμένων ιδρυμάτων που θα διακρίνονται όχι μόνο μεταξύ εμπορικών-επενδυτικών δραστηριοτήτων, αλλά και πιο εξειδικευμένων λ.χ. σε δραστηριότητες προσφοράς πιστωτικών καρτών, πληρωμών, κ.λπ. Από τα ιδρύματα, η Κεντρική Τράπεζα και η Κυβέρνηση θα μπορούσε να προστατεύει μόνο εκείνα που έχουν υποχρεώσεις καταθέσεων.

7. Στην προτεινόμενη αρχιτεκτονική του Τραπεζικού Συστήματος, δεν θα είναι δυνατή η χρησιμοποίηση των καταθέσεων των πελατών για κερδοσκοπική κερδοφορία και κατανάλωση χρηματοοικονομικών προϊόντων υψηλής πολυπλοκότητας και ρίσκου. Εάν όλα τα τραπεζικά ιδρύματα είναι επαρκώς κεφαλαιοποιημένα και διαχωρισμένα, τότε δεν προκύπτει ανάγκη διάσωσης ολόκληρου του ομίλου, σε περίπτωση κρίσης φερεγγυότητας και ρευστότητας κάποιων υπο-δραστηριοτήτων. Δηλαδή οι φορολογούμενοι δεν θα είναι αναγκασμένοι να χρηματοδοτήσουν και τη διάσωση κερδοσκοπικών δραστηριοτήτων, προκειμένου να μην καταρρεύσει το σύστημα πληρωμών.

“

επειδή πρέπει να υπάρξει μία μόνιμη, σταθερή και αξιόπιστη λύση για το τραπεζικό σύστημα της χώρας μας, απαιτείται μία πλήρης τραπεζική μεταρρύθμιση.

”

Δ. ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΣΗ: ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΑΚΕΣ ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ.

Σήμερα, η ανακεφαλαιοποίηση των Τραπεζών, με τον τρόπο που προωθείται και με γνώμονα, κυρίως, την εξοικονόμηση κεφαλαίων, προϋποθέτει:

- πολλαπλές συγχωνεύσεις Τραπεζών. Όχι πια σε συνθήκες ανάπτυξης και ισχυρής τραπεζικής επέκτασης, όπως στο παρελθόν, αλλά σε συνθήκες βαθειάς ύφεσης, συνεχούς συρρίκνωσης της τραπεζικής αγοράς και ανατροφοδότησης των επισφαλειών, εξαιτίας της συνεχώς διογκούμενης ανεργίας και των ασκούμενων πολιτικών υπερφορολόγησης και δραστηκής περικοπής εισοδημάτων.

- ακόμα και τη διάσπαση προβληματικών Τραπεζών σε "καλές" και "κακές". Οι τελευταίες θα εκκαθαρισθούν, με ανάληψη των βαρών τους από τους φορολογούμενους, ενώ το "καλό" κομμάτι θα μεταβιβάζεται ή θα απορροφάται από ιδιώτες. Στην περίπτωση αυτή, πέρα από ζητήματα διαφάνειας και κατάλληλου τιμήματος πώλησης του "καλού κομματιού", τίθενται και ανάγκες ελαχιστοποίησης των συνεπειών στην απασχόληση και των πιέσεων στα εργασιακά δικαιώματα, που αναπόφευκτα προκύπτουν από τις επιλογές αυτές. Όμως, με βάση πρόσφατη νομοθετική ρύθμιση, ειδικά στην περίπτωση διάσπασης-επιλεκτικής εκκαθάρισης τραπεζών, οι εργαζόμενοι δεν προστατεύονται. Η απασχόληση, τα δικαιώματα και οι εργασιακές τους σχέσεις δεν διασφαλίζονται ούτε μεταφέρονται στο νέο "καλό" σχήμα, όπως προβλέπει το ΠΔ178/2002, σε εφαρμογή της Οδηγίας 95/50/ΕΚ, η οποία στην προκειμένη περίπτωση παραβιάζεται.

Από τα τέλη του 2009 μέχρι το τέλος του 2011, ο κλάδος έχει ήδη χάσει το 12% της απασχόλησής του, κυρίως με εθελούσιες εξόδους και συνταξιοδοτήσεις που δεν αναπληρώθηκαν και εκτιμούμε ότι στο τέλος του 2012 η μείωση θα ανέλθει στο 14-15%.

Συνοψολογίζοντας το γενικό πάγωμα των ωριμάνσεων που επιβλήθηκε με το μνημόνιο και τις συμφωνίες για μισθολογικές περικοπές, μέσω επιχειρησιακών ΣΣΕ που υπογράφησαν το 2012, εκτιμούμε ότι στο τέλος του 2012 οι ετήσιες δαπάνες μισθοδοσίας, θα σημειώσουν μείωση της τάξης του 22-25%, για την τελευταία τριετία 2010-2012.

Επιπρόσθετα αξίζει να αναφέρουμε ότι την κρίσιμη τελευταία τριετία και παρά την μεγάλη ύφεση η παραγωγικότητα στον κλάδο (σε 15 εμπορικές τράπεζες) αυξήθηκε κατά 18,16% ενώ αντίθετα ο λόγος μισθών προς την παραγωγικότητα της εργασίας (σύμφωνα με τους δείκτες του Ο.Ο.Σ.Α.) μειώθηκε κατά 15,11%.

Η ΟΤΟΕ πιστεύει ότι τα 3ετή επιχειρησιακά σχέδια που υποβάλλουν οι

“
η ΟΤΟΕ πιστεύει ότι τα 3ετή επιχειρησιακά σχέδια που υποβάλλουν οι αντίστοιχες Τράπεζες που συγχωνεύονται, θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη και την "κοινωνική-εργασιακή συνιστώσα".

”

αντίστοιχες Τράπεζες που συγχωνεύονται στην Κεντρική Τράπεζα και την ΕΚΤ, ως προϋπόθεση για τη στήριξή τους σε κεφάλαια από το ΤΧΣ και σε ρευστότητα από την ΕΚΤ και τον ΕΛΑ, θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη και την "κοινωνική-εργασιακή συνιστώσα". Να ελαχιστοποιούν τις εργασιακές συνέπειες, αντί να επιζητούν "θεαματικές περικοπές" απασχόλησης και μισθών, προκειμένου να εκπέμψουν "μήνυμα συμμόρφωσης" στις αγορές. Αναμφισβήτητα οι όποιες μεταβολές στην απασχόληση στις τράπεζες, θα επιδεινώσουν περαιτέρω την εγχώρια ζήτηση και την επιδείνωση της ύφεσης στη χώρα μας, χωρίς να αγνοείται ότι η όποια μεταβολή της απασχόλησης στις τράπεζες, έχει ουσιαστικό και πολλαπλασιαστικό αντίκτυπο στην συνολικότερη απασχόληση της οικονομίας.

Η διεθνής εμπειρία δείχνει ότι βασικές προϋποθέσεις επιτυχημένων Εξαγορών και Συγχωνεύσεων είναι αφ' ενός ο προσεκτικός και λεπτομερής σχεδιασμός της εξαγοράς/συγχώνευσης, αφ' ετέρου η μη υποτίμηση της κομβικής σημασίας του παράγοντα "εργασία" και ειδικότερα της επιτυχούς ένταξης του υφιστάμενου ανθρώπινου δυναμικού και των εργαζομένων στο νέο, ενιαίο επιχειρησιακό και διοικητικό πλαίσιο.

Σήμερα, οι Εξαγορές & Συγχωνεύσεις κινδυνεύουν όχι μόνο να αποτύχουν, επιχειρησιακά και λειτουργικά (είναι άλλωστε γνωστό πως η λειτουργική - συστημική υλοποίηση μιας συγχώνευσης είναι πολύ δυσκολότερο εγχείρημα από τη νομική υλοποίησή της...), αλλά και να αποδειχθούν πραγματικός εφιάλτης για την απασχόληση στις Τράπεζες, με σοβαρές συνέπειες τόσο για τους εργαζόμενους όσο και για τις τράπεζες. Πόσο μάλλον όταν αυτές προωθούνται εσπευσμένα και αμυντικά, σε συνθήκες έξαρσης της ανεργίας, ύφεσης, συρρίκνωσης της τραπεζικής αγοράς και της γνωστής απόπειρας αποδιάρθρωσης των εργασιακών σχέσεων στη χώρα μας.

Αξιοποιώντας τη διεθνή εμπειρία κοινωνικού διαλόγου στον κλάδο, στην ανάπτυξη και στην κρίση, η ΟΤΟΕ θεωρεί ότι μια στοιχειωδώς εύλογη απάντηση, είναι η επεξεργασία, παράλληλα με το επιχειρησιακό σχέδιο των προς διαμόρφωση ενιαίων τραπεζών που συγχωνεύονται και κατάλληλου κοινωνικού σχεδίου, το οποίο θα συνεκτιμάται για τις τελικές αποφάσεις.

Το δε κοινωνικό σχέδιο, οφείλει να περιέχει συγκεκριμένες δεσμεύσεις και μέτρα για την προστασία της απασχόλησης, των εργασιακών -ασφαλιστικών δικαιωμάτων και πρόγραμμα εναλλακτικής απορρόφησης τυχόν πλεονάζοντος προσωπικού, με συλλογικά ρυθμισμένη αναδιάρθρωση της εργασίας. Επίσης, πρέπει να τηρούνται πλήρως οι όροι ενημέρωσης και διαβούλευσης της Οδηγίας 95/50/ΕΚ (Π.Δ. 178/2002).

Με το κοινωνικό σχέδιο ο αγοραστής/απορροφώσα Τράπεζα οφείλει:

- ✘ να αποσαφηνίζει τις προθέσεις του (όπως άλλωστε το κάνει για ό-

“

η διεθνής εμπειρία δείχνει ότι βασικές προϋποθέσεις επιτυχημένων Εξαγορών και Συγχωνεύσεων είναι αφ' ενός ο προσεκτικός και λεπτομερής σχεδιασμός της εξαγοράς/συγχώνευσης, αφ' ετέρου η μη υποτίμηση της κομβικής σημασίας του παράγοντα "εργασία".

”

λα τα άλλα μεγέθη που ενδιαφέρουν τους μετόχους και την αγορά...) για τα εργασιακά ζητήματα που επηρεάζονται από την εξαγορά ή και τη συγχώνευση, σε ορίζοντα τουλάχιστον ζετίας από την υλοποίησή τους (Συνολικός σχεδιασμός του υφιστάμενου Ανθρώπινου Δυναμικού και των θέσεων εργασίας, ζητήματα σύγκλισης των εργασιακών-ασφαλιστικών ρυθμίσεων, των αμοιβών, των εργασιακών σχέσεων, συστημάτων και διαδικασιών κλπ.)

“

**ΣΤΙΣ
συγχωνεύ-
σεις
τραπεζών
χρειάζεται
παράλληλα
με το
επιχειρη-
σιακό
σχέδιο να
υπάρχει και
κοινωνικό
σχέδιο πριν
από τις
τελικές
αποφάσεις.**

”

× να δεσμεύεται για την προστασία της απασχόλησης του υπάρχοντος προσωπικού.

× να περιγράφει τον τρόπο-ους "απορρόφησης"-διατήρησης τυχόν πλεονάζοντος προσωπικού, με στόχο την προστασία των θέσεων εργασίας.

× να προδιαγράφει και να δεσμεύεται για τις μεθόδους με τις οποίες θα ενοποιήσει τα διαφορετικά εργασιακά-ασφαλιστικά καθεστώτα σε ένα ενιαίο και γενικά αποδεκτό σύνολο, ώστε να μην υπάρχουν διακρίσεις και τριβές προσωπικού και στελεχών ανάλογα με την επιχειρησιακή τους προέλευση.

× να διασφαλίζει την πληροφόρηση αλλά και τη συμμετοχή όλων των ενδιαφερόμενων μερών, όπως προβλέπεται από το νόμο (επιχειρησιακά συνδικάτα της εξαγοράζουσας και της εξαγοραζόμενης επιχείρησης και, εφόσον ζητηθεί από αυτά, και της δευτεροβάθμιας συνδικαλιστικής οργάνωσης του κλάδου) στη διαμόρφωση των νέων αρχών και συστημάτων διαχείρισης προσωπικού της ενιαίας επιχείρησης, που τους αφορούν.

× να προωθεί, ομαλά και σε συνθήκες συναίνεσης με τη συλλογική εκπροσώπηση, τη σταδιακή σύγκλιση των δικαιωμάτων και των παροχών προς τους εργαζόμενους στο ευνοϊκότερο δυνατό ενιαίο επίπεδο, με στόχο τη μέγιστη δυνατή διασφάλισή τους.

Ε. ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ

Στην Ελλάδα, οι τράπεζες εφάρμοσαν το νομοθετικό πλαίσιο που θεοπίστηκε για την Εταιρική Διακυβέρνηση τηρώντας κυρίως το "γράμμα του νόμου" για την οργάνωση, τη συγκρότηση του Δ.Σ, την προστασία των μετόχων κλπ, και αρκετά λιγότερο τη φιλοσοφία του, που προσαρμόστηκε στην υπάρχουσα εταιρική φιλοσοφία και πρακτική.

Η κρίση ωστόσο έδειξε ότι πέραν της τυπικής-οργανωτικής συμμόρφωσης των επιχειρήσεων στα νόμιμα, στην πράξη υπήρξαν σοβαρές αδυναμίες και ελλείψεις.

Σε αρκετές περιπτώσεις εντοπίστηκαν, δυστυχώς εκ του αποτελέσματος, αδυναμίες ή παραλείψεις σε θέματα:

- ✘ αποτελεσματικής διαχείρισης κινδύνου,
- ✘ διαφάνειας και τεκμηρίωσης στη διαμόρφωση στόχων,
- ✘ εποπτείας των επιλογών των ανώτατων στελεχών,
- ✘ διαφάνειας και συνεννόησης σε θέματα απόδοσης-αξιολόγησης-ανταμοιβής προσωπικού και στελεχών,
- ✘ έγκαιρης, ισότιμης και επαρκούς πληροφόρησης μετόχων, προσωπικού, πελατείας και ευρύτερα του κοινωνικού συνόλου,
- ✘ στρέβλωσης ή πλημμελούς τήρησης, στην πράξη, των αρχών της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης.

Στο εποχή της κρίσης και της αναγκαίας αναμόρφωσης του τραπεζικού συστήματος, θέση της ΟΤΟΕ είναι ότι αυτές οι αδυναμίες πρέπει να ξεπεραστούν. Να διασφαλιστεί η αναγκαία καθολική και ουσιαστική τήρηση των αρχών της Εταιρικής Διακυβέρνησης, που είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την προαγωγή της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης και με τον επιθυμητό νέο ρόλο των τραπεζών για την ανάταξη της οικονομίας και της κοινωνίας στην Ελλάδα.

Κομβικό ρόλο σε αυτή τη διαδικασία έχει η Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη (ΕΚΕ), σύμφωνα με την οποία κάθε σύγχρονη επιχείρηση, πέραν της αυτονόητης τήρησης των νόμων και των συμβατικών της υποχρεώσεων, οφείλει να εξισορροπεί τα συμφέροντα της ίδιας και των μετόχων της, με τα ευρύτερα κοινωνικά συμφέροντα, συμβάλλοντας στη γενικότερη κοινωνική ευημερία.

Με βάση τα παραπάνω, η Ε.Κ.Ε δεν ταυτίζεται με τις σποραδικές εται-

“

οι τράπεζες, ως ισχυρές αλλά και ιδιαίτερα προστατευόμενες, σήμερα, επιχειρήσεις, πρέπει να συνεισφέρουν στην αντιμετώπιση της κρίσης ως κοινωνικά υπεύθυνες επιχειρηματικές οντότητες.

”

“

είναι καιρός οι τράπεζες να αποδεχθούν και να αναπτύξουν τον κλαδικό κοινωνικό διάλογο όχι μόνο για τα μεγάλα ζητήματα της απασχόλησης, της κλαδικής αναδιάρθρωσης και της υπέρβασης της κρίσης, αλλά και για ζητήματα που εντάσσονται στην Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη.

”

ρικές πρακτικές φιλανθρωπίας, ούτε μπορεί να εκφυλίζεται σε "εργαλείο προβολής και δημοσίων σχέσεων" της επιχείρησης.

Αφορά στην αποφυγή κακόπιστων, αδιαφανών, ριψοκίνδυνων και παραπλανητικών πρακτικών απέναντι στους συμμετόχους της (πελάτες, προμηθευτές, συνδικάτα, εργαζόμενους, στελέχη, τοπικές κοινωνίες, δημόσιες αρχές κλπ), στη βάση σαφών κανόνων και συγκεκριμένων ηθικών ή και συμβατικών δεσμεύσεων -και αντίστοιχα λογοδοσίας- της Διοίκησης, απέναντι στους μετόχους και τους συμμετόχους της.

Στη βάση αυτή, η ΕΚΕ δεν αποτελεί υποκατάστατο των νόμων, των κανόνων και των θεσμών, αλλά αναγκαίο συμπλήρωμά τους, ως συνειδητή, συνολική και συστηματική δέσμευση της επιχείρησης:

- να ενσωματώνει στη δραστηριότητά της κοινωνικούς και περιβαλλοντικούς στόχους
- να καινοτομεί και να συνεισφέρει στην κοινωνία και στον περίγυρό της,
- να συνεργάζεται με τους συμμετόχους της, αναπτύσσοντας μεταξύ άλλων πρωτοβουλίες διαφανούς πληροφόρησης, λογοδοσίας, διαβούλευσης, εξυπηρέτησης και σύνθεσης των ιδιαίτερων συμφερόντων, παραπόνων και αναγκών τους.

Η ΟΤΟΕ πιστεύει ότι είναι καιρός οι τράπεζες να αποδεχθούν και να αναπτύξουν τον κλαδικό κοινωνικό διάλογο όχι μόνο για τα μεγάλα ζητήματα της απασχόλησης, της κλαδικής αναδιάρθρωσης και της υπέρβασης της κρίσης, αλλά και για ζητήματα που εντάσσονται στην ΕΚΕ και είναι κομβικά για την ποιότητα της απασχόλησης, των εργασιακών μας σχέσεων, των σχέσεων με τους πελάτες των τραπεζών και ευρύτερα την Ελληνική κοινωνία. Στο πλαίσιο αυτό, υπάρχουν ήδη καλές πρακτικές και συμφωνίες, που ισχύουν σε άλλες χώρες της Ευρώπης (λ.χ. Ιταλία, Πρωτόκολλο της 16-6-2004 για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη).

Είναι καιρός οι τράπεζες, ως ισχυρές αλλά και ιδιαίτερα προστατευόμενες, σήμερα, επιχειρήσεις, να συνεισφέρουν στην αντιμετώπιση της κρίσης ως κοινωνικά υπεύθυνες επιχειρηματικές οντότητες.

ΠΡΟΣΑΡΤΗΜΑ: Πίνακες

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

- ⇔ Διάρθρωση
- ⇔ Συγκριτικά στοιχεία με Ευρωπαϊκό Τραπεζικό Σύστημα

Πηγές: EUROSTAT - ΕΚΤ - ΔΑΝΤ - ΤΤΕ - ΕΕΤ

Διάρθρωση Τ.Σ. στην Ελλάδα

	2007	2009	2011
Ελληνικές Εμπορικές Τράπεζες	19	13	9
Συνεταιριστικές Τράπεζες	17	16	13
Ξένες Τράπεζες	30	28	24
Αριθμός Εργαζομένων	63.248	63.342	56.611
		0,15%	-11,75%

Πηγή: ΤΤΕ, Ελληνική Ένωση Τραπεζών

Σύγκριση με Ευρωπαϊκό Τ.Σ.

(Στοιχεία 2009 - 2011)

	<u>Ελλάδα</u>	<u>Ευρωζώνη</u>	<u>Ε.Ε.</u>
Αριθμός τραπεζών	57	>500*	>350*
<u>Συγκέντρωση Τ.Σ.</u>			
Δείκτης (CR-5)	71,9%	59,8%	60,7%
Δείκτης ΗΗ	1.278	913	957
Αριθμός κατοίκων ανά κατάστημα	2.762	1.830	2.181
Περιθώριο Επιτοκίου	4,06%	2,12%	2,28%
Net Interest Margin	2.96%	1.60%	1.81%
Εναρμονισμένος Δείκτης Καταναλωτή	4,7%	1,6%	2,1%

Πηγή: Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, Ελληνική Ένωση Τραπεζών, Eurostat

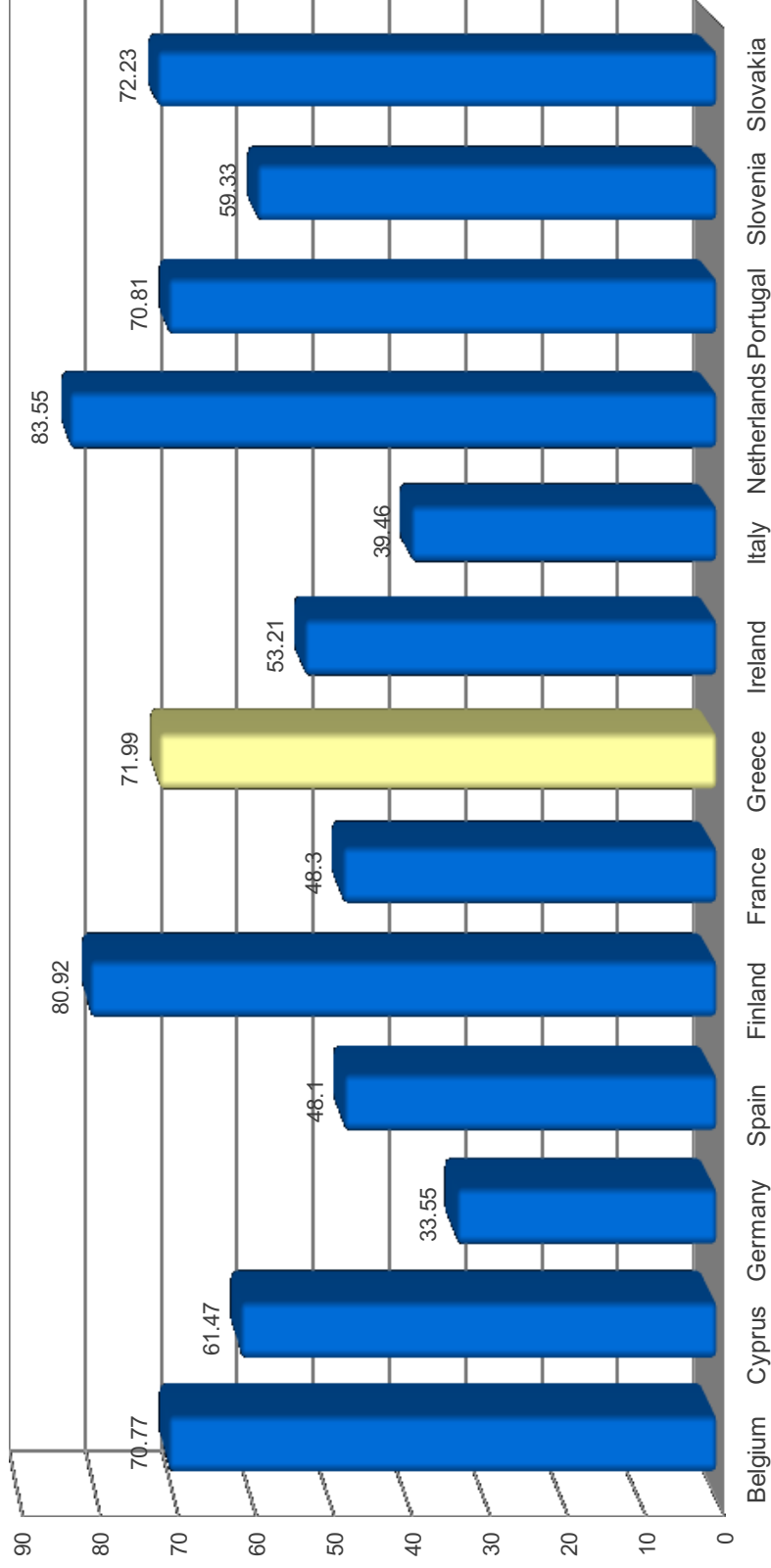
* Ενδεικτικά αναφέρουμε αριθμό τραπεζών σε κάποιες χώρες: Αυστρία 867, Φιλανδία 318, Γερμανία 1.774, Ολλανδία 281, Ιταλία 768, Γαλλία 325, Πορτογαλία 154, Ισπανία 326.

Η Ελλάδα είναι 14^η στην Ευρωζώνη και 24^η στην Ε.Ε.

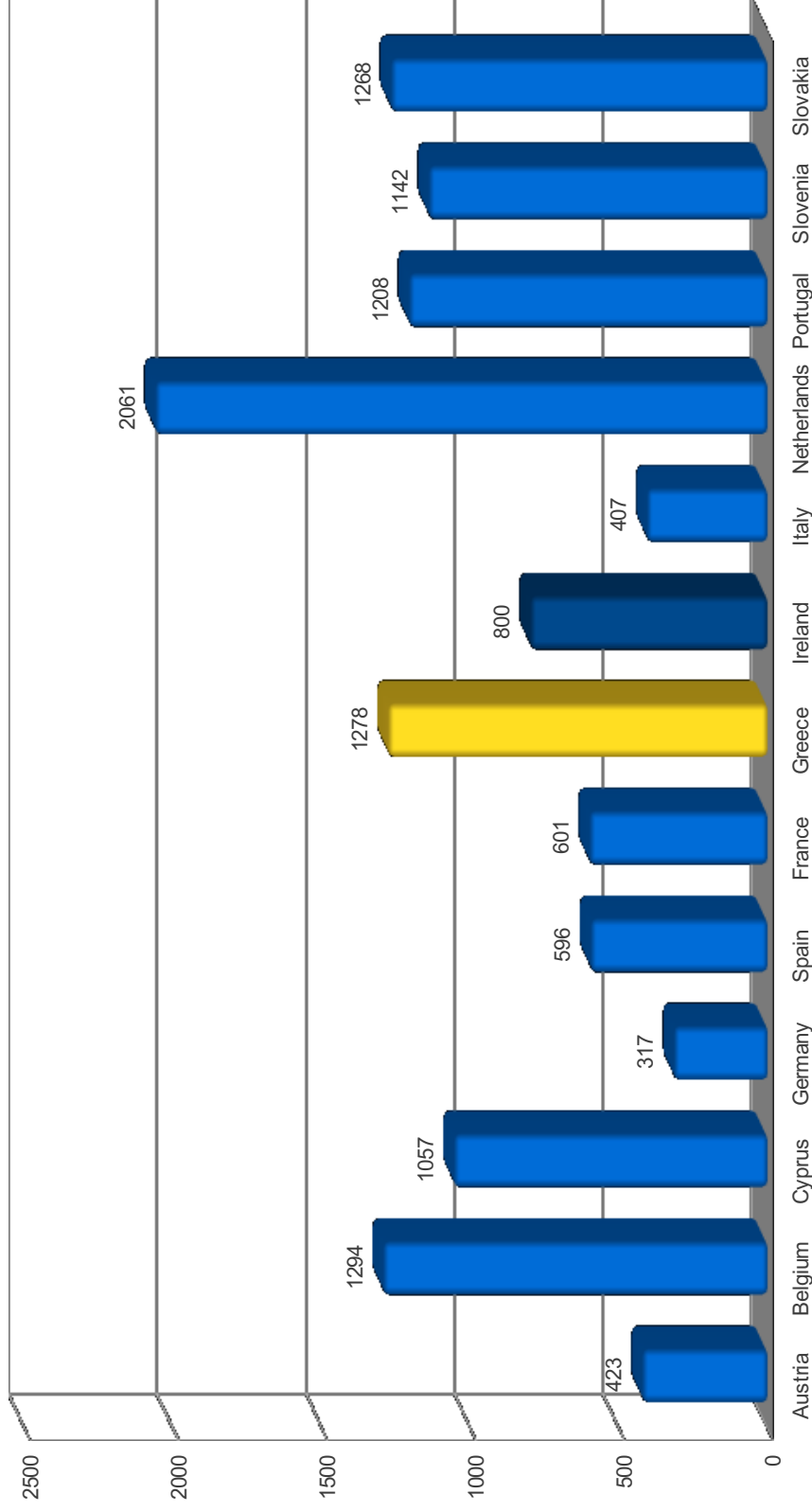
Συγκέντρωση Τραπεζών κατά CR-5 το 2011

(σε εκ. μονάδες)-Πηγή : Ε.Κ.Τ,

Συγκέντρωση Τραπεζών κατά ΗΗ το 2011

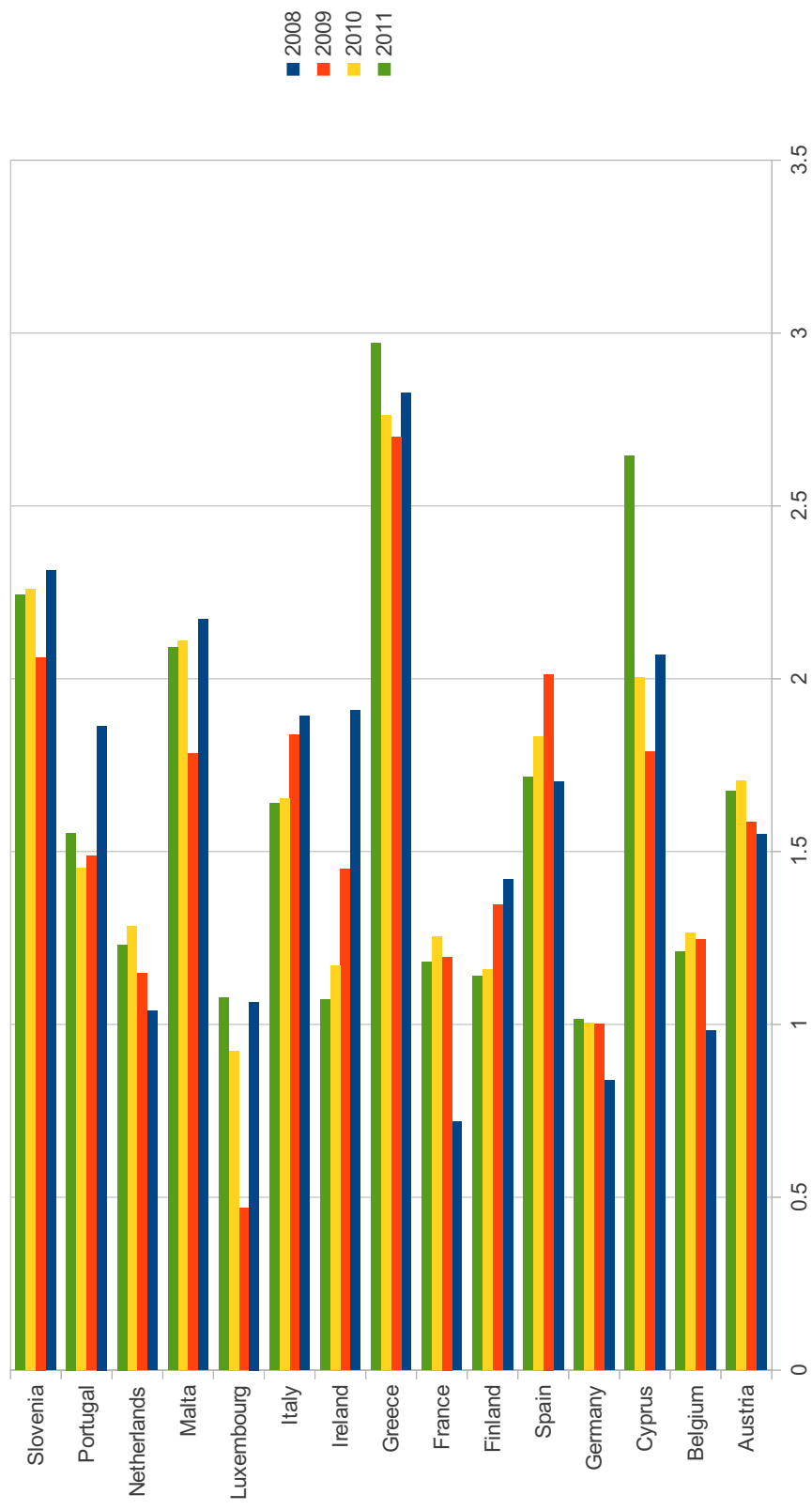
Πηγή: Ε.Κ.Τ.

Δείκτης Herfindahl-Hirschmann (HHI) : όταν ο ΗΗΙ είναι κατώτερος του 1 000, η συγκέντρωση της αγοράς χαρακτηρίζεται ως χαμηλή, μεταξύ 1 000 και 1 800 ως μέτρια και άνω των 1 800 ως υψηλή.

Καθαρό Επιτοκιακό Περιθώριο Τραπεζικών Ομίλων

(σε εκατοστιαίες μονάδες) - Πηγή : Ε.Κ.Τ.

Επίπεδα Κόστους Εργασίας, Μισθών και Ωρών Εργασίας στις Τράπεζες στην Ευρώπη

Στοιχεία Eurostat 2009 (15 Ευρωπαϊκές χώρες)

Κόστος Εργασίας ανά εργαζόμενο στις τράπεζες

Στην Ελλάδα (13^η) ανέρχεται στο 76,06% του μέσου όρου των χωρών και ξεπερνά μόνο την Μάλτα και την Ιρλανδία.

Σε μονάδες αγοραστικής δύναμης ανέρχεται στο 85,86% και ξεπερνά μόνο τη Φιλανδία, τη Μάλτα και τη Δανία.

Μικτοί Μισθοί και ημερομίσθια ανά εργαζόμενο

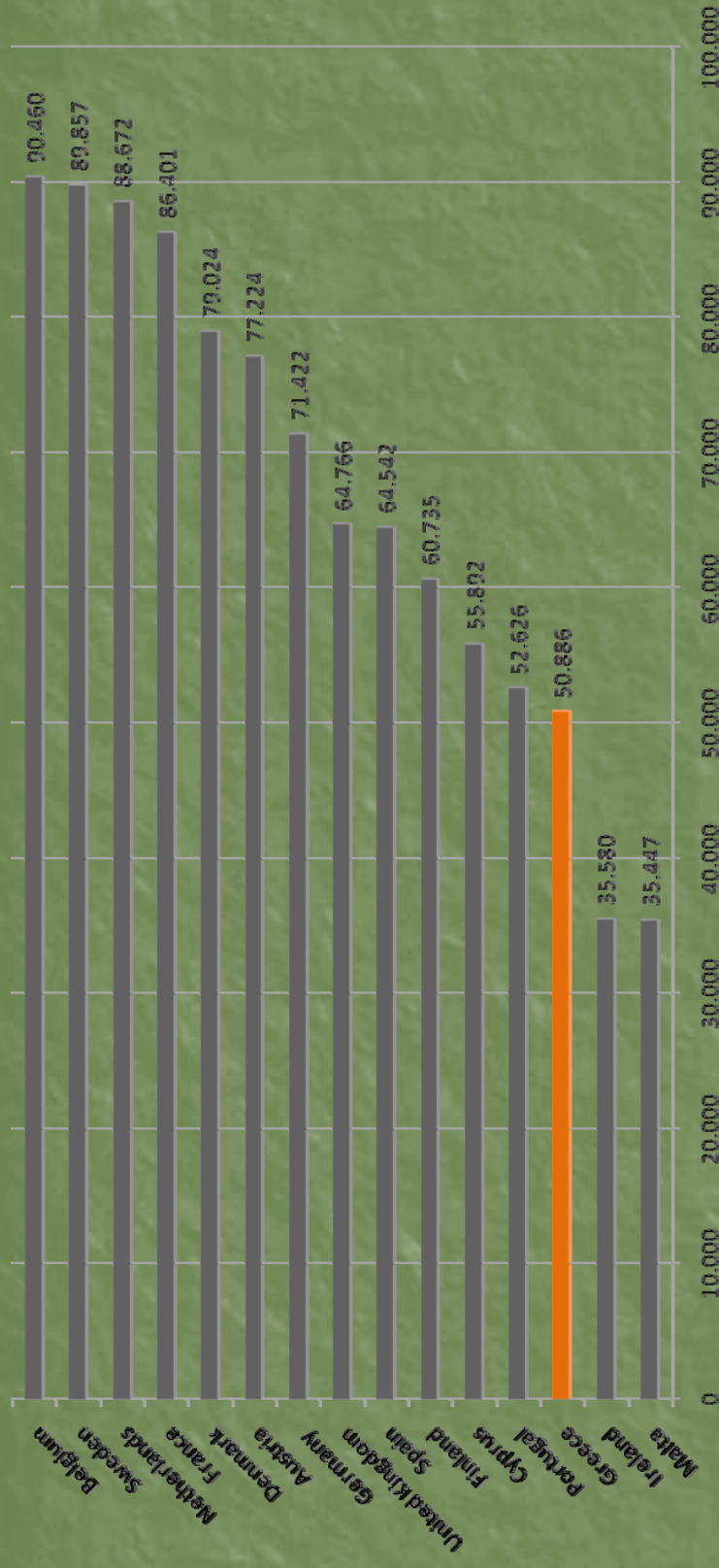
Η Ελλάδα είναι 13^η και ξεπερνά μόνο τη Μάλτα και την Ιρλανδία.

Σε μονάδες αγοραστικής δύναμης είναι 14^η αφού ξεπερνά μόνο τη Φιλανδία.

Πραγματικές μέσες ετήσιες ώρες εργασίας ανά εργαζόμενο

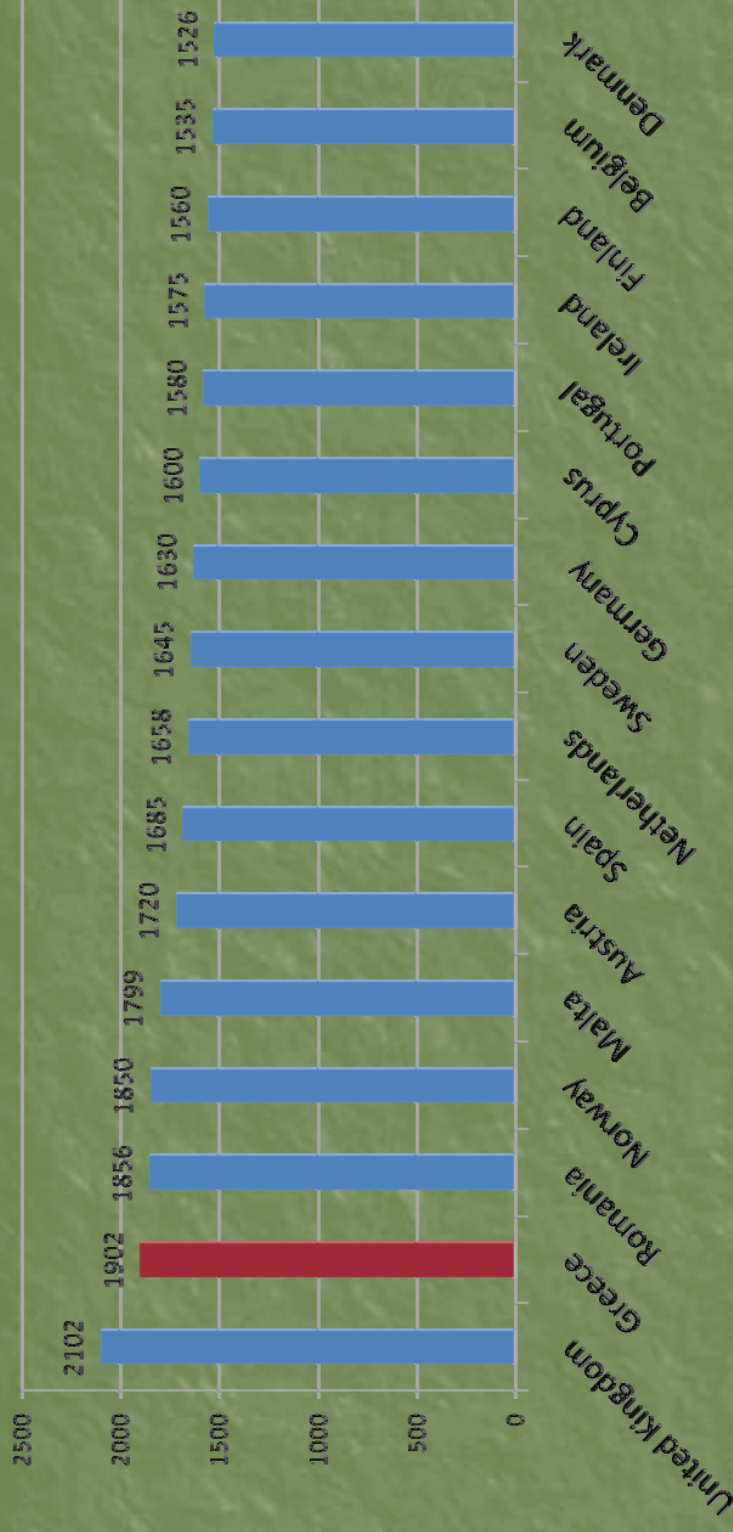
Στην Ελλάδα στον κλάδο των τραπεζών ανέρχονται σε 1.902 και είναι 1^η στην Ευρωζώνη και 2^η στην Ε.Ε. πίσω από τη Μεγάλη Βρετανία.

Ετήσιο Κόστος Εργασίας στο σύνολο των τραπεζών στην Ευρώπη το 2008

Το μέσο ετήσιο Κόστος Εργασίας σύμφωνα με τις Ετήσιες Εκθέσεις των 15 μεγαλύτερων εμπορικών τραπεζών στην Ελλάδα το 2008 είναι: € 54.160. Το κόστος εργασίας στην Ελλάδα είναι στο 76,06% του ευρωπαϊκού μέσου όρου (€ 66.902). Η Γερμανία βρίσκεται στο 106,75% του ευρωπαϊκού μέσου όρου.

Μέσες πραγματικές ώρες εργασίας ανά εργαζόμενο στο σύνολο των τραπεζών το 2008

Να σημειωθεί ότι το μέγεθος για τη χώρα μας (1902 ώρες) πέραν της υψηλής του τιμής (οι περισσότερες ώρες εργασίας στις χώρες του ευρώ) υπερκαλύπτει την κανονική απασχόληση και **αναλογεί σε όλες τις εργάσιμες μέρες του έτους** συμπεριλαμβανομένων και των αργιών. Αυτό σημαίνει ότι ο τραπεζοϋπάλληλος στην Ελλάδα εμφανίζεται να εργάζεται (σε συνολικές ώρες) και τις ημέρες της κανονικής του άδειας αλλά και των επίσημων αργιών του έτους. Αυτό σε χρήμα μεταφράζεται σε € 3.000 περίπου ετησίως(σε μέσες τιμές). Ο μέσος όρος των χωρών του δείγματος είναι 1701 ώρες/έτος συνεπώς η Ελλάδα είναι στο 111,18% του ευρωπαϊκού μέσου όρου ενώ η Γερμανία βρίσκεται 95,8% .

Δημόσιο και Ιδιωτικό Χρέος

ΠΙΝΑΚΑΣ : Συνολικά χρέη 2011, δημόσια και ιδιωτικά, ως ποσοστό επί του ΑΕΠ

Χώρα	Σύνολο	Τράπεζες	Επιχειρήσεις	Νοικοκυριά	Δημόσιο
Ιρλανδία	1.166	689	245	123	109
Μ. Βρετανία	847	547	118	101	81
Ιαπωνία	641	188	143	77	233
Ισπανία	457	111	192	87	67
Γαλλία	449	151	150	61	87
Βέλγιο	435	112	175	53	95
Πορτογαλία	422	61	149	106	106
Ιταλία	377	96	110	50	121
ΗΠΑ	376	94	90	92	100
Ελλάδα	333	22	74	71	166
Γερμανία	321	98	80	60	83

Πηγή: ΜΜ (IMF)

Δημόσια παρέμβαση της Ο.Τ.Ο.Ε.

Νοέμβριος 2012